

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา มีรายได้ต่อครัวเรือนค่อนข้างต่ำ โดยในปี 2537 มีรายได้เฉลี่ย 8,642 บาทต่อเดือน จากนั้นเพิ่มขึ้นประมาณ 24.73% ในปี 2539 และมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2547 ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากปี 2545 ประมาณ 6.4% ยกเว้นปี 2543 ที่ปรากฏว่าประชากรมีรายได้ต่อครัวเรือนลดลง 2.74% จากปี 2541 (ตารางที่ 1.1)

สำหรับค่าใช้จ่ายในครัวเรือนพบว่าในปี 2537 มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ 7,657 บาท โดยมีอัตราเพิ่มขึ้น 20.03% ในปี 2539 และมีค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอัตราประมาณกว่า 10% จนถึงปี 2547 ยกเว้นปี 2543 ที่พบว่ามีอัตราค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลดลงจากปี 2541 ในอัตรา 7.87% (ตารางที่ 1.1)

ในส่วน of ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินต่อครัวเรือนพบว่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง นับตั้งแต่ปี 2537 โดยเกษตรกรมีหนี้สินประมาณ 31,387 บาทต่อครัวเรือน และหนี้สินเพิ่มขึ้นสูงถึง 66.0% ในปี 2539 เพียงช่วง 2 ปีจากปี 2537 อีกทั้งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมากกว่า 20% จนถึงปี 2547 ถึงแม้ว่าในปี 2543 จะมีอัตราลดลงจากปี 2541 เรื่อยมาแต่ก็อยู่ในอัตราการลดลงที่ต่ำเพียง 1.82% เท่านั้น (ตารางที่ 1.1)

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าวทั้งรายได้ รายจ่ายและหนี้สินต่อครัวเรือน พบว่าแนวโน้มการก่อหนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราการเพิ่มของหนี้สินต่อครัวเรือนสูงกว่าอัตราการเพิ่มของรายได้อย่างเห็นได้ชัดและน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง แม้ว่ารายได้จะเพิ่มขึ้นด้วยก็ตามแต่สัดส่วนการเพิ่มไม่สัมพันธ์กับรายจ่ายและภาระหนี้สินของครัวเรือน

ในส่วน of ลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จากสถิติ ข้อมูลการกู้เงินของลูกค้านาคารทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2546–2548 พบว่าเกษตรกรมียอดการกู้เงินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ขอสินเชื่อทั่วประเทศในปี 2546 มีจำนวน 256,835 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 290,119 ล้านบาทหรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 12.96 ในปี 2547 และสินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน 327,566 ล้านบาท ในปี 2548 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.91 เมื่อเทียบกับปี 2547 (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.1 รายได้ รายจ่าย และ หนี้สินต่อครัวเรือน ประชากรในประเทศไทย ปี 2537 ถึง 2547

รายการ	2537		2539		2541		2543		2545		2547	
	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตรา เพิ่ม (%)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตรา เพิ่ม (%)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตรา เพิ่ม (%)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตรา เพิ่ม (%)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตรา เพิ่ม (%)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตรา เพิ่ม (%)
1. รายได้ ครัวเรือนเฉลี่ย ต่อเดือน	8,642	-	10,779	24.73	12,492	15.89	12,150	-2.74	13,736	13.05	14,617	6.41
2. ค่าใช้จ่าย ครัวเรือนเฉลี่ย ต่อเดือน	7,657	-	9,190	20.03	10,689	16.31	9,848	-7.87	10,889	10.57	12,115	11.26
3. หนี้สินต่อ ครัวเรือน	31,387	-	52,001	66.0	69,674	33.99	68,405	-1.82	82,405	20.47	103,940	26.13

ที่มา: รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547

เมื่อพิจารณาจำนวนเงินสินเชื่อของจังหวัดเชียงราย พบว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. มีการขอสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. จำนวนเงิน 39,734 ล้านบาท ในปี 2546 และจำนวนสินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็น 44,274 และ 49,456 ล้านบาท ในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับหรือมีอัตราการเพิ่มของสินเชื่อเป็นร้อยละ 11.43 และ 11.7 ในช่วงปี 2547 และ 2548 (ตารางที่ 1.2)

สำหรับสินเชื่อของลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอแม่สาย ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน 16 อำเภอของจังหวัดเชียงราย พบว่า ในปี 2546 ลูกค้า ธ.ก.ส. ขอสินเชื่อจำนวน 529 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 1.33 ของสินเชื่อทั้งหมดของจังหวัดเชียงรายและการขอสินเชื่อได้เพิ่มขึ้นเป็น 549 และ 601 ล้านบาท ในช่วงปี 2547 และ 2548 และจำนวนเงินขอสินเชื่อของลูกค้า ธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 1.24 และ 1.22 ของสินเชื่อรวมของจังหวัดเชียงรายในช่วงปี 2547 และ 2548 (ตารางที่ 1.2)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอแม่สายและจังหวัดเชียงรายมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอแม่สาย มีอัตราการเพิ่มของหนี้สินจาก ธ.ก.ส. จากร้อยละ 3.78 ในปี 2547 มาเป็นร้อยละ 9.47 ในปี 2548 ดังนั้นในที่นี้จะทำการศึกษาว่า ภาระหนี้สินทั้งหมดของลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอแม่สายมีจำนวนทั้งสิ้นเท่าใด โดยพิจารณาถึงภาระหนี้สินที่เกิดจากการขอสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และจากสถาบันการเงินอื่นๆ ทั้งในระบบและนอกระบบ ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดหนี้สินของลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่นๆและสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการสินเชื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1.2 จำนวนเงินให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปี 2546-2548

ประชากร	ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548	
	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตราเพิ่ม (%)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตราเพิ่ม (%)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	อัตราเพิ่ม (%)
ทั่วประเทศ	256,835	-	290,119	12.96	327,566	12.91
จังหวัดเชียงราย	39,734	-	44,274	11.43	49,456	11.70
อำเภอแม่สาย	529 (1.33)	-	549 (1.24)	3.78	601 (1.22)	9.47

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือร้อยละของสินเชื่อรวมของจังหวัดเชียงราย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาภาระหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรสาขาแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาภาระหนี้สินของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

ผลจากการศึกษานี้จะทำให้ทราบภาระหนี้ที่แท้จริงในสภาพปัจจุบันของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่สาย จังหวัดเชียงราย และข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

ลูกค้านาคาร หมายถึง ผู้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีการรับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า

หนี้สิน หมายถึง เงินสดหรือสิ่งของ (ประเมินเป็นราคาเป็นตัวเงินตามราคาตลาด) ที่เกษตรกรกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่น และต้องชำระคืนต่อผู้ให้กู้ และยังคงชำระทั้งหมดหรือบางส่วนในช่วงเวลาที่อ้างอิงในการสำรวจข้อมูล

หนี้สินในระบบ หมายถึง หนี้สินที่ลูกหนี้ไปกู้จากสถาบันการเงินในระบบ

สถาบันการเงินในระบบ หมายถึง สถาบันการเงินต่างๆ เช่น ธ.ก.ส. ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ธนาคารพาณิชย์ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน และสหกรณ์ต่างๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ครู สหกรณ์สุกนิมิตร หนี้บริษัทเงินทุน

หนี้โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กขคจ.) หมายถึง หนี้สินที่ลูกค้านาคารได้กู้ยืมตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาลโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับผิดชอบ

หนี้สินนอกระบบ หมายถึง หนี้สินที่ลูกหนี้ไปกู้จากเจ้าหนี้ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินหรือไม่ใช่สถาบันในระบบชุมชน ได้แก่ หนี้นายทุน หนี้เครือข่าย หนี้เงินออมทรัพย์กลุ่มแม่บ้าน หนี้ธุรกิจอิสระ และหนี้ร้านขายสินค้าเงินผ่อน หนี้ค่าเช่า ตลอดจนหนี้เงินออมทรัพย์กลุ่มแม่บ้านหรือกลุ่มอื่นใดที่จัดตั้งกันขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved